

Statuta

Capituli Quinque-Ecclesiensis

de anno 1863.

STATUTA

CAPITULI QUINQUE-ECCLESIENSIS

DE ANNO 1863.

QUINQUE-ECCLESIS,
TYPIS JOSEPHI TAIZS
1894.

STATUTA

CAPITULI QUINQUE-ECCLESIENSIS

DE ANNO 1863.

L. J. Chr.

GEORGIUS GIRK

etc.

Memoriae commendamus, tenore praesentium, quibus expedit universis: quod Venerabile Capitulum Cathedralis Ecclesiae Nostrae Quinque-Ecclesiensis Nos debita cum instantia oraverit, ut — quoniam Statutorum Capitularium, anno adhuc 1782. conditorum, revisionem et modificationem mutata temporum adjuncta deposerent, — exoptatam et communi voto desideratam hanc revisionem admittere, respective Nova Statuta Capitularia Auctoritate Episcopali ac Praesulea Sanctione ratihabere, approbare et roborare velimus. Quae quidem Nova Statuta Capitularia sunt sequentia:

§. I.

De professione fidei.

Quoniam fides princeps est virtus omnium charismatum, quae Deus in nos conferre dignatur, initium sperandorum substantia bonorum, totius sanctitatis basis et fundamentum: secundum Summorum Pontificum et Tridentinae Synodi Decreta omnes et singuli de Canonicatibus et Dignitatibus in Ecclesia hac Cathedrali Quinque-Ecclesiensi provisi, orthodoxae suae fidei publicam professionem non solum coram Episcopo, seu eius Vicario Generali, sed etiam coram Capitulo ante adeptam possessionem faciant, et in

Romanae Ecclesiae obedientia se permansuros spondeant, et iurent. Ob publicum officium et subversante gravi alio impedimento absentes cum scripta Episcopi et Capituli facultate idem praestare poterunt coram alio sive Capitulo, sive Dignitario Ecclesiastico, a quibus testimonium de elicita fide petere et Episcopo atque Capitulo exhibere obligantur.

§. II.

De juramento Canonorum.

Eodem tempore, quo jurabunt se a Dogmatibus Ecclesiae Romanae, reliquarum omnium Matris et Magistrae, nullo unquam tempore recessuros: alio quoque se Deo cordium scrutatori solemniter Sacramento obstringent de obedientia Episcopo, eiusque Vicario Generali iuxta Sanctiones canonicas exhibenda, Statutis item Auctoritate Episcopali firmatis, receptis denique laudabilibus Eiusdem Capituli consuetudinibus observandis. Instrumenta duplicis iurandi propria cuiusque manu subscripta, alterum ad Episcopalis Officii, alterum ad Capitulare Archivum erunt reponenda. — Obedientia Episcopo, Patri nempe et Pastori animarum nostrarum fide jurata promittenda eo etiam pertinet, ut honorem eius, qui corona est corporis nostri tueri, Ipsius, in quo sitam esse Ecclesiam S. Cyprianus docet, ordinationibus obsequi, veram exhibere reverentiam, et si quae dissensionis inter Praelatum et Capitulum exoriretur occasio, hanc non fovere, sed toto conatu sopire, et grave, quod ab ea nunquam abesse potest, scandalum, modis omnibus avertere, omnes et singuli teneantur. — Quodsi Capitulum in pristinum Statum Loci credibilis restitueretur, tertium quoque iuramentum decretale ei correspondens deponendum habebit.

§. III.

De Residentia.

Omnes in Capitulum cooptati, ac per hoc muniis Capitularium sedulo obeundis auctorisati, quemadmodum eorum pleraque ac praesertim Ecclesiae Cathedralis ministerium in urbe Sede Episcopali atque Capituli perfici debere intelligunt; ita ad residendum se teneri agnoscant. Idcirco nemini integrum sit, ultra octiduum discedere, nisi de absentia sua Praepositum Majorem edoceat. — Quodsi autem longiori tempore quempiam a Dioecesi abesse oporteat, insuper Episcopum de hoc reddat certiore et eius facultatem obtineat.

§. IV.

De Officio Divino.

Canonorum est, ut docet Tridentina Synodus, divina obire officia, Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti assistere, et inservire, atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis et canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare. Ad Ecclesiam proinde Cathedralem legitimo cessante impedimento omnes compareant, et Missae Conventuali intersint, eamque pro benefactoribus applicare meminerint.

Quoties duplex Missa in Cathedrali praescribitur celebranda, etsi rubricae eam, quae est de festo post tertiam; eam vero, quae est de feria post nonam cantari jubeant; — tamen in festis tam de praecepto, quam abrogatis, quibus ejusmodi Missas concurrere contigerit, ex consuetudine rationabili huius Ecclesiae, propter solitum populi hora nona ad Missam solemnem, quae de Festo esse debet, confluxum, introducta, ordine converso, Missa de feria post tertiam, de festo post nonam Canonice decantetur.

Si Praelatus ipse Missam Pontificalem celebraverit, adeoque Eandem pro ovibus suis generaliter obtu-

lerit, Missa pro benefactoribus per aliquem e Praebendatis absolvatur.

In die anniversaria Consecrationis vel Translationis Episcopi sub infula Sacrum fiat juxta praescriptum Missalis pro implorando Illi divino auxilio, ut resuscitata gratia consecrationis, onus angelicis humeris formidandum feliciter portare valeat. — Inde ad gratitudinem erga defunctos huius Ecclesiae Praesules ostendendam celebretur solemne Sacrum de Requiem sub Infula pro iisdem die immediate sequenti commemorationem omnium fidelium defunctorum, quemadmodum die infra Octavam non impedita secundum pro fratribus in Capitulo defunctis, tertium pro benefactoribus, et quisque Capitularium in Suffragium animae Episcopi e vita decedentis Sacrificia 6. Missarum celebret, aut celebrari faciat; — nimirum, ut eis qui pervigilarunt tamquam rationem pro nobis reddidit, iustum pietatis tributum rependant.

Decet quoque magnopere, ut ad contestandum erga Principem et Patriam affectum, et gratitudinem singuli Capitulares quovis anno in Festis Assumptae Virginis Deiparae, et Ss. Stephani et Ladislai Regum, aut impedimento subversante aliis totidem diebus oblato Missae Sacrificio pro eorum incolumitate et felicitate Deum Optimum Maximum exorent.

Quamvis autem feriatis diebus Sacrum Conventuale Praebendarii decantare possint; Dominicis tamen, et Festis de praecepto, et abrogatis Canonici Ordine suo per turnum hoc munere perfungentur, legitime impeditum alius, ex eodem Canonico Collegio supplebit, et quidem erga certum honorarium, juxta morem etiam in aliis Capitulis vigentem, si impedimentum sive ex infirmitate, sive ex absentia ortum ultra trimestre duraverit.

In Festis duplicibus primae classis, ut augustiori quodam externo apparatu populi pietas excitetur, diurnique ipsorum Majestas clarius elucescat, Sacra Pon-

tificalia in Ecclesia Cathedrali habeantur, et Episcopo ea haud peragente Eidem prima in Capitulo dignitas, hac autem nequeunte aliae Dignitates sibi ordine succedant.

§. V.

De Choro.

Altera officii divini, quod Canonicis incumbit, pars est Chori frequentatio laudatis Concilii Tridentini verbis confirmata. Quam legem cum Patres quoque nostri in Synodo Nationali Budensi anni 1279. c. 45. agnoverint, et Concilium Provinciale Strigoniense 1858. celebratum rursus solemniter renovaverit; idcirco universi Ecclesiae huius Canonici animo serio reputent, neminem eorum esse a Chori disciplina exemptum, cui nec privilegium, nec justa excusatio suffragatur.

Porro quod ad Ordinem absolvendarum horarum Canoniarum pertinet, mane praemisso Campanae signo, hora media nona prima, tertia, sexta, et nona persolvantur, nisi missa votiva, aut una e duabus per rubricas praescriptis horarum antedictarum seriem intercipiat. Tunc enim Signum dabitur media octava, et tertio quadrante prima ante votiva, insuper tertia ante Missam per rubricam eo die praescriptam absolvatur, post haec reliquae minores horae locum suum sortiantur. Hora nona constanti tenore Missa conventualis cantetur. A meridie hora tertia vesperae, et completorium, post has illico matutinum et laudes diei sequentis recitabuntur, seu pro ratione solemnitatis cantabuntur.

In nocte Nativitatis Domini Matutinum; et in commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum Laudes quoque solempni ritu cum Cantu habeantur. — Idem observetur in Officio Hebdomadae Sanctae, juxta Breviarium Romanum accurate peragendo. — In Festo Ss. Corporis Christi, et per totam eius Octavam recepto jam more Ss. Sacramentum sub Missa, et

Vesperis publicae adorationi exponatur, quibus peractis Canonicus officians solenni ritu Benedictionem Eodem Sacramento populo impertiatur.

§. VI.

De Votivis.

Ut, quo fieri potest, majori ordine, curaque piorum Fundatorum, et Benefactorum voluntati fiat satis, sequentia fideliter observentur:

Primum adsit catalogus, sive tabella succincta obligationum, quae Capitulo oblatae, et ab eodem acceptatae sunt, dein ecedat liber, in quo notetur, an et quomodo obligationes istae expletae habeantur; — Adsit item Protocollum votivale, in quo series fundationalium onerum circumstantialiter descripta et Extractibus Litterarum fundationalium seu Testamentorum adjectis communita sit; ut per haec et notitia exacta officii Fundatoribus debiti conservetur, et accurata huius observantia facilius valeat obtineri.

§. VII.

De Processionibus.

Publicis et solemnibus Ecclesiae supplicationibus aut ex praescripto Missalis et Ritualis, aut ex pia consuetudine, vel denique ex majorum instituto ex Cathedrali Ecclesia duci solitis Capitulares intererunt; in Festo scilicet Ss. Corporis Christi, diebus Rogationum, S. Marci, Ss. Trinitatis, S. Floriani, S. Mariae ad Nives, Resurrectionis Domini et Dominica Secunda post Pascha, quas quidem rochetto et Mozetta induti eo ordine, quem singulorum praerogativae, dignitates et jura exigunt, Cruce Capituli praecedente comitabuntur.

§. VIII.

De negotiis Capituli in communi tractandis et communibus omnium muniis.

Capitulum pro posse curabit, ut jura Episcopatus vacante Sede salva permaneant. Quisque det operam ne bona Capituli, Ecclesiae, et Seminarii, tamquam res Dei et patrimonium Christi, traditum in fideles Capituli manus depositum dissipentur, aut ulla ratione alienentur, sed potius dissipata, aut abalienata pro facultate recuperentur. Universi in bonis et juribus praefatorum vindicandis, defendendis, ac etiam promovendis diligentem adhibeant operam, neque nomine Ecclesiae ac consequenter Episcopi, Capituli, aut Seminarii absque eorum, quorum interest consensu et plenipotencia debitum ullum contrahant.

Verum, quamvis bona quaevis Ecclesiastica ita etiam Capituli, Cathedralis Ecclesiae et Seminarii debitis onerare, et proventus eorum attenuare, deterioresque reddere, integrum haud sit, licebit tamen gravi exposcente necessitate cum consensu S. Sedis Apostolicae et Majestatis suae Caesareo-Regiae iuxta art. XXX-um Concordati necessarios et in emolumentum bonorum convertendos sumtus mutuo levare, ita, ut quotannis certa, ac determinata summa in diminutionem debitorum eousque expendatur, donec illa penitus evanescant.

Negotia, rectam bonorum Capituli, Ecclesiae, et Seminarii administrationem concernentia, modum item ac media augendorum proventuum, removendorumque detrimentorum Capitularium semper in communi tractentur, et pluralitate votorum definiantur, atque ita definita executioni dentur. — Quodsi adjuncta temporum in administratione bonorum Ecclesiae Cathedralis quamdam innovationem, Contractuum stipulationem, aut majoris momenti regulationem exposcant, ante effectuationem etiam Episcopi approbatio et consensus expectandus est.

Communia et ordinaria sive lege sive ex adiutorum indole manantia Capituli onera communi consilio, et junctis viribus supportentur.

In exercitio Jurium Capitulo propriorum, nec non in dispensandis communibus Capituli proventibus, non tantum praesentium, sed etiam in quantum fieri potest, absentium votum, et assensus exquiratur.

Domus vacantes ordine dignitatis et Senii eligantur, electione per Capitulum confirmanda et Protocollo inserenda. — Innovationes, reparationesque tectorum, et aliae necessariae in aedificiis fiant secundum Statuta aedilia.

Necessaria errantis Capitularis monitio salva iustitia et charitate secreto fiat per Praepositum Majorem; quo non proficiente in Capitulo repetatur, manifestoque fratrum assensu corroboretur; si nec nunc emendatio subsequatur, Episcopo denunciatur.

Officia a Canonice geri, aut praestari solita: uti heddomadariatum in dirigendo Choro, Solemnum Missarum in festis et profestis diebus celebrationem etc. nemini Capitularium citra gravem causam recusare internum erit.

Qui ad publica Capituli negotia civilia, aut ecclesiastica tractanda fiducia eiusdem exmittitur, ut par est, agat, quo provincia sibi credita pro honore et bono Capituli sedulo defungatur; officio perfunctus fidam Capituli relationem oralem, aut pro rei gravitate scriptam praestet; expensis e communi Capituli penu suppeditatis.

Capituli membra convenienti ac reciproco honore, et dilectione invicem prosequantur, atque communem totius corporis non minus ac singulorum membrorum famam, jura, fortunaque bona, illaesa servant, quin alacri sinceroque animo tueantur. Sint omnes et singuli solliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis et charitatis.

Qui e capitularibus deputationi fundationali vi

muneris sui interesse debent, diligentem adhibeant operam, ut et piarum Fundationum Capitalia omni-modum cum hypothecaria securitate, et propter Superinspectionis facilitatem in regula tantum intra ambitum Dioecesis elocentur, et legale interusurium tempestive numeretur. Manente tamen posthac etiam Capitulum jure et obligatione piis fundationibus suis invigilandi. Quodsi tamen injuria adiutorum Capitalia quaedam, a quibus duodecimalitas Cassae Salariali hucdum illata est, et posthac quoque inferetur, interciderent, onus refusionis, seu redintegrationis secundum Statuta fundationalia non Capitulum, sed Fiscum Salarialem premit.

§. IX.

De cujuslibet Dignitatis et Canonici munere et officio singillatim.

Praepositi Majoris est Capitulum ordinarie feria sexta cogere, in eo praesidere, tractanda negotia dirigerè, jura et emolumenta ejusdem promoverè, totum corpus et singula eiusdem membra honorare, diligere, et tueri, atque ab omnibus, quae his inimica sunt, sedulo abstinere, decisionem negotiorum Capitularium juxta indubiam votorum pluralitatem enunciare, horum non minus ac capitularium Statutorum observantiam urgere, ne communia Capituli officia negligantur, neve pax, fraterna dilectio, ac animorum concordia, per quemcunque in Capitulo turbetur, aut laedatur, principaliter invigilare; graviora Capituli negotia praevis singulis communicare, quo maturiori postmodum in Sessione Capitulari iudicio definiantur, demum in omnibus praeclaro vitae exemplo praelucere; Praeposito Majore impedito Senior in Capitulo dignitas eidem praeest, ac tractanda negotia dirigit.

Lectoris est Archivi Capitularis utriusque curam gerere, rectum in iis ordinem manutenere, indices in

exquirendis documentis necessarios conservare, ac perficere, medio Capituli petentibus documenta pro usu in origine vel copia extradare, et recipere, extradata et recepta libro inserere; Sigillum capitulare custodire, atque si quae antiquarum fassionum aut testamentorum transumpta in sequelam legitimae requisitionis extradanda sint, haec in Capitulo per Lectorem perfecta, et subscripta, ac Sigillo Capitulari munita promovere.

Cantor, divinorum officiorum, Missarumque dominicalium, festivalium, et votivarum seriem disponit, rite consignat et in Sacristia Capitulari initio cuiusvis mensis exponit. Votiva et Anniversaria celebrata, nomina celebratum et praesentium Libro votivorum inserit, ac librum hunc ante festa Nativitatis Domini Rationanti Capitulari extradat, atque fideli obventionum votivalium divisioni invigilat. Neo-nominatos, et Dignitarios et Canonicos ex antiqua consuetudine installat. — Ut disciplina Chori ab omnibus Choro addictis diligenter observetur, omniaque in Cantu Gregoriano iuxta Graduale, Antiphonarium, et Psalterium graviter, modeste, et ad aedificationem suis temporibus cantentur, strenue intendit. Si partes officii divini recitentur, ut psalmi, precesque, semper modeste, devote, ac sine propeatione enuncientur, neque sequens versus inchoetur, antequam praecedens plene terminatus fuerit, utque receptae et probatae consuetudines Ecclesiarum in Choro observentur, curabit. Ut sub Sacro Cantato a secundo ante Elevationem dato signo usque terminatam Ss. Hostiae, et Calicis Elevationem silentium, organo et musica cessante, observetur, utque nulla sub Sacris figurata musica, sine latino psalmodorum et hymnorum, ad Missam, Vesperas, vel alios s. ritus pertinentium, textu instituatur, solerter intendet. — Denique ut Musici et Choralistae artis suae rite periti, ac omnimode idonei eligantur, in explendis obligationibus suis diligentes sint, ac quaevis in templo, et extra illud, offensivula et scandala caveant, curae habeat.

Custodis est bonorum et proventuum Cathedralis Ecclesiae administrationem conscientiose curare; Rationes quovis anno in triplici pro Capitulo nempe, Episcopo et Excelso Consilio parere et praesentare. Structurae, conservationi, et ornatui antiquissimi huius templi solerter intendere, Sacri thesauri, et pretiosorum paramentorum tutam custodiam, omnisque s. supellectilis ac totius templi munditiam et convenientem ornatum cordi habere, inventario omnium harum rerum saepius reviso. — Securitati regnicolaris Archivi invigilare, claves eius non nisi Canonico Capitulari tradere, aut si diutius eum abesse contingeret, ipsi Capitulo. — Quidquid huic Archivo sive per se, sive per alios illatum aut exceptum fuerit, singulari connotationum libro, temporis ac loci, quo repositum fuit, mentione adjecta, inserere. — Instrumentorum musicorum et librorum ad Cantum, musicamque pertinentium indicem saepius revidendum habere, et ne instrumenta in profanos usus adhibeantur, aut per incuriam destruantur, et intereant, diligentem dare operam. Requisite sumtus et erogationes in templum eiusque bona impendendos e fisco Cathedralis Ecclesiae assignare; quodsi tamen requisita sumtum quantitas notabilis esset, et 500 flnos non excederet, Capituli, si ultra praefatam summam, etiam Episcopi consensum expetere. Demum: Servitores Cathedralis Ecclesiae, qui res eiusdem custodiant, et requisita in Sacratio et templo praestent servitia, fideles et idoneos constituere, agenda iis praescribere, atque ut haec rite perficiantur monitis ac etiam dimissione, cum scitu Capituli, efficaciter adurgere.

Archi-Diaconi antea et munere suo ordinandorum examini interesse, examinatos adprobatos pridie ordinationis apud se collectos, familiari pio sermone, ut recta intentione animoque ad solam Dei gloriam promovendam erecto ad gratiam Sacramenti accedant, excitare; — ita praeparatos Episcopo praesentare, eorumque nomina descripta habere, et in ordinationibus

Officio in Pontificali expresso fungi debebant. Quia tamen haec omnia nunc ex usu semper Seminarii Rector peragere, et vice Archi-Diaconi fungi solet, qua tales e parte Capituli non aliud muneris habent, quam Fundationes et Cassas curae Venerabilis Capituli creditas pro re nata administrare, et verbum Dei prae aliis Canonicis, praecipue in festis Ecclesiae Cathedralis, praedicare.

Canonici Theologi munus est generatim theologicis Cleri Junioris Studiis promovendis intendere, speciatim vero praescripto altiori loco, vel per Ordinarium Systemati Studiorum theologicorum ad intentionem Ss. Concilii Tridentini conformiter officio Professoris Theologiae fungi, curare, ut praelectiones praescriptis horis et diebus in Theologia inomissis ab omnibus servantur, — cum reliquis moderatoribus consilia saepius conferre, quomodo et quibus viis juvenis salubriter et efficacius in vera Doctrina Catholica et Scientia Sanctorum erudiri queat, ut et ipsi nempe Clerici solidam sibi rerum divinarum convictionem procurare, et aliis sacrosancta Religionis Christiano-Catholicae dogmata instillare, et una veri ac practici animarum curatores evadere possint. Ad illum diriguntur ab Ordinariatu litterae, quae in genere studia theologica quoquo modo respiciunt, ille communicat Circulares Litteras per Dioecesim dimissat Professoribus. — Praecipuas habet partes in proponendis thesis annue Clero Curato pro exercitio ad resolutionem assignari solitis, — mutuis nempe cum Professoribus collatis consiliis ad provocationem Episcopi temporum adjunctis conformes, idoneas, accomodatasque quaestiones pro elucubratione plures Praesuli praesentat, harum resolutiones dein crisi subjicere, et apposito calculo censurare, opinionemque Ordinario exhibere, inter ejus munia refertur. — In Synodali quoque examine, tentamine item Ordinandorum, atque Neo-Presbyterorum, et Parochorum pro iurisdictione obtinenda praecipuum

habet locum. In scabellorum tempore defigendo, examinibus semestralibus debito tempore servandis Pro-Directori Facultatis Theologicae et Episcopo sua consilia offert, quem etiam de Professorum, et Cleri Junioris applicatione, diligentia, vel etiam defectu, pro munere suo statis temporibus certiore reddit.

Poenitentarius, qui facultate a casibus reservatis absolventi ab Episcopo providetur, Sacramentum Poenitentiae ad se recurrentibus impertiet, eumque in finem diebus solemnioribus pro sacro tribunali sedebit. Omni denique tempore boni Pastoris exemplo promptum ad levandas in humeros resurgere a peccatis volentes ovidulas semet exhibebit.

Parochus sedulo curabit, ut sacra parochialia et sermones sacri statis temporibus habeantur. — In Festis Domini et Beatae Mariae Virginis, nisi per aliquem sublevetur, ipse ad concionem dicet. Denique diligentem adhibebit operam, ut quae vel in Visitatione Canonica definita sunt, vel altioribus Ordinibus sacrae, civilisque potestatis juxta indolem nostri temporis sanciantur, accurate semper observentur.

Praefectus bonorum Seminarii, qua talis huius bonis, juribus, censibus intendet, et proventus justis modis augere conabitur, ut Alumni pro necessitatibus Dioecesis majore numero requisiti commode inde ali possint. — Officialibus, aliisque servitoribus invigilabit, ut illi officio suo quisque dextre et impigre fungantur, ut relationes de statu Domini accurate praesentent, emergentes defectus tempestive insinuent; ut collaborent omnes, quo rectiore administratione, et uberiori cultura bona Seminarii sic offloreat, ut tam materialibus indigentis clericorum, quam expensis quoad intellectualem culturam succurri possit semper. — Necessarias sessiones oeconomicas diebus Sabbathi more consueti et recepto servabit, ibique auditis etiam officialium opinionibus congrua disponet. — Ad bona Domini frequenter excurrat, ut ipse propriis oculis

cernere queat ea, quae scire et nosse ipsi consultum et necessarium est, suaque praesentia animum addat, et incitet ad diligenter serviendum Domino cunctos eius servitores. — Assignationes, contractus, et erogationes omnes sua subscriptione firmet. — Rationes quotannis Capitulo praesentet, per hoc Episcopo substernendas. — Cum autem Capitulo incumbat, pro rebus et bonis Seminarii respondere, decedente ab officio Praefecto, duo Capitulares excittantur, resignationi interfuturi, eamque Scripto Capitulo exhibituri.

Rector Seminarii, qua talis praepremis intendat, ut disciplina Ecclesiastica per Alumnos, item leges per Ordinarium Clero Juniori praescriptae ad amussim et inviolabiliter ab omnibus in Seminario observentur; aget junctis viribus cum reliquis Superioribus: Vice-Rectore, Spirituali, et Studiorum Praefecto in omnibus bono exemplo praecundo: ut juvenes in sortem Domini adlecti in pietate, humilitate, obedientia et modestia clericali ampliores quotidie faciant progressus, ut in virtute et scientia Sanctorum progredientes vitae innocentia quoque prae luceant cunctis, sintque aedificationi in omnibus populo fideli, — quantavis autem scientia morum improbitati juncta, nemini suffragari intelligatur. — Curabit ut famulitium honestum, et morigerum ad domum conducatur, ne ab iis quid perversi et scandalosi clerici videre, vel discere possint. — Si qui e Clericis in observantia disciplinae, vel in Studiis segniores deprehenderentur, eos primum paterne monebit, dein in consessu cum Superioribus celebrando corripiet, poenaeve si necesse fuerit, subijciet.

Invigilabit, ut reliqui quoque Superiores dextre, quisque munere suo fungantur, ut Vice-Rector, quae victum et amictum concernunt, — Spiritualis, quae Ordinem in Sacello quoad preces, et cetera pietatis officia, — Studiorum-Praefectus, quae ordinem studiorum et observantiam disciplinae, et modestiae clericalis

in superiori praesertim, ambitu respiciunt diligenter curent. Episcopo desideranti de Clero Juniori, omnive Seminarium propius concernente objecto status temporibus relationem et informationem praestabit. Menstruis repetitionibus — vulgo Scabellis — ut de progressu Cleri Junioris in Studiis theologicis convinci possit, intererit, iisque per vices praesidebit.

Quod ordinationem concernit: Sive pro tonsura, et quatuor minoribus; sive etiam pro sacris majoribus ordinibus clerici promovendi sint, eos praeve edocebit de iis, quae de natura, fine et officiis ordinum suscipiendorum eos scire convenit et necesse est. Examen Ordinandorum cum adlaterato sibi alio sacerdote peritro peragit, et dein Episcopum de resultado — comite opinione utriusque — debite informat. Examinatos et adprobatos familiari pio sermone excitabit, ut recta intentione, animove ad solam Dei gloriam promovendam erecto, ad gratiam Sacramenti accedant; praepremis ad s. Subdiaconatus ordinem promovendos graviter commonefaciat, exhortabiturque, ut dignitatem officii perpendentes, simul recogitent se saeculo valedicere, neque ad illud amplius regredi posse, ab hoc gressu sortem illorum felicem vel infelicem dependere; ita praeparatos Episcopo praesentabit, et eorum nomina descripta habebit, ac in Ordinationibus officio in Pontificali expresso, qua vicesgerens Archi-Diaconi fungetur.

Denique omnem impendet operam: ut juvenes eius manuuctioni subjecti educantur in viros perfectos, formentur in egregios animarum pastores, evadant strenui praecones fidei, dignive omni sub respectu in vinea Domini operarii, verbo proficiant sapientia; aetate, et gratia apud Deum et homines.

Decanus, communi Capituli voto denominetur, administrationi bonorum Capitularium intentus sit. — Distributionem proventuum inter Capitulares citra ullius injuriam fideliter, et sine personarum acceptione peragat.

§. X.

De Proventibus Canoniorum.

Proventus omnes in undecim aequales partes ita dividuntur, ut ex his duas partes Praepositus Major accipiat, reliqui autem aequaliter participant. — Vacantis autem stalli proventus uti et ferae ac fructus inter omnes aequaliter dividuntur. — Si Praebendam Canoniam vacare contingat, una tertia proventus juxta Normativum in benignis collationibus regis ante annum 1848 editis contentum in acre parato toto vacantiae tempore Cassae dioecesanæ resignanda est, — reliquum autem titulo suppleturum inter Canonicos, uti supradictum, aequaliter dividitur. Cassa Nemonis, quae antea pendentes proventus percipiebat, e spontaneis Canoniorum oblati postliminio conflata, cui etiam emersura quaevis e convictione officialium summa inferitur, in Communes Capituli seu oeconomicas, seu Patronatus necessitates expendenda per unum e Capitularibus administratur.

§. XI.

De Testamentis, et ultima voluntate Canoniorum, horum item et Episcoporum funeribus.

Curae sit Capitularibus, ut dum adhuc tempus suppetit, testamentariam dispositionem de bonis suis faciant, eamque in duobus exemplaribus describant, ut unum Capitulo cedat, aliud autem Judicio civili sub sigillo praesentari possit. — In condendis autem testamentis demonstrare unusquisque satagat, quod ea, quae de altari summit, Dei esse, piisve usibus dicari oportere memori mente ratineant.

Si quem e commemoris Capituli gravius infirmari accidat, deputandus est e gremio, qui pro lege charitatis aegrotum saepius adeat, et ne quid ipsi sive spiritualis, sive temporalis subsidii desit, neve ea oc-

casione eius substantiae detrimentum inferatur, diligenter curet. — Si quod periculum imminere videatur, agat ut infirmus Sacramentis muniatur, et viatico morientium provideatur. — Salutare erit pro graviter aegrotante Missam pro agonisantibus praescriptam celebrari facere. — Pro defuncto Capitulari, cuius mors omnibus in patria existentibus Catholicis Capitulis significabitur, iuxta funebria cum Officio Defunctorum fiant. — Quisque Capitularium obstrictus sit praeter consueta in Dioecesi suffragia tres Missas pro defuncti Confratris requie Deo offerre. Si quem Canoniorum sine sufficientibus facultatibus obire contigerit, communi Capituli sumptu funeralia pro dignitate et more aliorum curentur.

Praesulis mors intra triduum omnibus Regni Episcopis et Capitulis per Litteras significabitur, atque Episcoporum unus, ut Exequiis his praesit, invitabitur. Pastores animarum quotquot adesse poterunt, ad persolvenda Antistiti suo iuxta funebria comparere jubentur: eius mors tam in urbe quam in Dioecesi pulsu Campanarum triduo solitis horis peracto fidelibus significetur. — Et quia omnis recta Ecclesiae procuratio in eo posita est, ut regendo Dominico gregi praeficiatur qui optimus et utilissimus est: cum primum Ecclesiam hanc Quinque-Ecclesiensem vacare contigerit, preces publicae decernantur, atque a Capitulo per Civitatem et Dioecesim indicantur, ut a Pastorum Principe talem Praesulem impetrent, qui secundum cor eius est.

§. XII.

De Archivo et Sigillis Capituli.

Cum in tabulario sive Archivo Regnicolarum Instrumenta litteraria, quae Capituli fidei hactenus credita sunt, aut in posterum credi contigerit, item Ecclesiae pretiosa et variorum fiscorum obligatoriales

custodiantur, omnis adhibenda erit diligentia, ut inde omne periculum absit. — Hinc illud nunquam, nisi duobus Capitularibus praesentibus reseretur, neque perquisitio et extractio documentorum aliter fiat. — Expeditiones per duos Capitulares comportentur et per Lectorem, vel hoc legitime impedito, per alium subscriptae in duorum pariter Capitularium praesentia sigillantur, sigillo majori, constanter in Archivo, minoris penes Lectorem existente.

§. XIII.

De Fisco Aedili.

Indubium est, omnia aedificia Capituli ejusdem proprietatem esse, ad ea proinde conservanda et sarta tecta posteris tradenda, idem Capitulum etiam obligari. — Sed et illud justum et aequam esse, ut possessor temporaneus pro usufructu horum aedificiorum ad eorum etiam conservationem concurrat.

Ne itaque sive Capitulum onera ipsum attinentia a se amoliendo, vel onera ipsi non incumbentia ferendo, sive inhabitator aedificia ruinata innovando, vel debitas reparationes negligendo, sive novus possessor lapsui proxima aedificia recipiendo vel innovationes a priore possessore indebite postulando damnum et injuriam patiat, aut inferat, unanimi Capitularium consensu sequentia statuta sunt:

I^o Conflatur Cassa aedilis Capitularis, in quam singulus Canonicorum viventium pro praeterito quidem ab eo inde tempore, quo domum Capitularem inhabitare coepit, computando pro singulis annis viginti (20) flnos mon. conv. cum interusurio, in futurum vero 20 tantum flnos con. mon. annue usque dies vitae inferre sit obstrictus. — Pecunia vero ita conflata, initio cujusvis anni penes assignationem officii dioecesaui ad Cassam Fundationalem generalem solitis cum cautelis elocanda transponatur.

II° Cassa haec aedilis promat expansas ad soliditatem aedificiorum necessarium Capitularium conservandam vel instaurandam, — in quantum edacitate temporis, vel casuali aliquo infortunio consumerentur, — requisitas.

III° Domum Capitularem inhabitantem vita comite, aut post fata ejusdem relictam substantiam manet onus reparationes et renovationis; Capitulo ligna in silvis suis praeexistencia, tegulas item ac imbrices e proxima tegulari domo gratis, praeter expensas vecturam, suppeditante.

IV° Si quis tamen Capitularium proprio aere quasdam in area, aut horto structuras ad majorem incolatus commoditatem, aut amoenitatem erigere velit; id praevisio nonnisi Capitulari consensu obtento eidem integrum sit effectuare. — Successori attamen haec in bono statu recipienti, ac usuanti prout vita comite conservationis, ita post fata reparationis obligatio incumbat. — Plantationem arborum fructiferarum in hortis domesticis praecipuis incolentium curis, ita excisionem earundem citra meliorum plantationem opprobrii accensendam venire, vix memorare necessum est.

V^o Itaque quoties Capitularis quaequam domus capitulariter alteri tradenda est, duo Capitulares exmittantur, qui assumtis in consortium artis peritis, iisque coram respectivo Judice adjuratis inspiciant, quid secundum praemissa sumptibus Cassae aedilis, quid item sumptibus prioris inhabitatoris reparandum sit? Opinonemque suam cum sumptuum projecto Capituli deliberato substernant.

VI° Conditio et auctoritate ordinaria gratiose approbato hoc statuto priora omnia hoc in merito condita Statuta expirant, roboreque suo destituuntur, ac omnem rigorem amittunt.

Actum Quinque-Ecclesiis in Capitulo Nostro die decima Julii, Anno millesimo, octingentesimo, sexagesimo tertio celebrato.

Nomine Capituli 5-Ecclesiensis

Josephus Kelemen mp.

Praepositus Major.

Cum Statuta haec nihil contineant, quod sive Disciplinae Ecclesiasticae, sive sacris Canonibus, et laudabili Ecclesiae consuetudine adversum esset; cumque per exactam horum observantiam major Dei gloria et Ecclesiae utilitas, majusque Venerabilis Capituli bonum augeatur, Dilectio mutua et fraterna charitas inter Capitulares consolidetur: idcirco Nos omnia praerecensita Statuta, ad quorum sanctam et inviolabilem observationem Venerabile Capitulum, omniaque eius membra, in solidum et seorsive festive se et suos successores obstrinxerunt, potestate, qua a Deo instructi sumus, approbamus, et omni meliori modo, forma, et ratione confirmamus et roboramus, Praeposito Majori Capitulari pro tempore existenti committentes et mandantes: ut Statutorum horum exactae observationi pro conscientia sua semper advigilet, nec unquam admittat, ut ab obvio et literalis sensu eorum recedatur, et si aliquando dubium occurreret, clarificationem et invitationem a Nobis successoribusque Nostris, ad quorum jus Statuta haec interpretandi pertinet, petere debeat ac teneatur. Aliter non facturus. — Datum Quinque-Ecclesiis in Residentia Nostra Episcopali, die festo s. Ignatii Loyolae in 31-am Julii incidente, anno salutis Millesimo, Octingentesimo, sexagesimo tertio.

Georgius Girk mp.

Eppus Quinque-Eccles.

Statuta

Capituli Quinque-Ecclesiensis

de anno 1863.

